ప్రబోధ 1

జపహోమ నిత్యాగ్ని తపములు చేసిన
సరిరావు హరినామ స్మరణకన్న
తీర్థయాత్రలు కాన్ని తిరిగి సేవించిన
సరిరావు హరినామ స్మరణకన్న
ఉపవాసవ్రతములు విడువక చేసిన
సరిరావు హరినామ స్మరణకన్న
అశ్వమేధంబులు అమితంబుగా చేయ
సరిరావు హరినామస్మరణకన్న
అడవిలోపల ఆకులలములు తినుచు
సంచరించిన ఫలమేమి సాధువర్యా
ఎంచి చూడగ యివియన్ని యేమిఫలము
స్మరణ లేకున్న హరికరుణ కలుగబోదు.
వేదవేదాంగములు వల్లెవేసియున్న
పద్యగద్యంబులను కూర్పకలిగియున్న
చిత్తశుద్ధియులేకున్న చెడును వాడు
సత్యమును తెలుపు బాబు యీసాయి మాట

ప్రేమస్వరూపులారా!

ఎంతటి తెలివితేటలు గలవాడైనను, యెంతటి విద్యావంతుడైనను, అంతః కరణశుద్ధియే లేనుండిన ఆత్మానందమును అనుభవించలేడు. చిత్తశుద్ధి నిమిత్తమై ధ్యాన తప యోగ, ధర్మ యిత్యాది సత్కర్మలాచరించి, ఫలాపేక్షరహితమైన దానధర్మాదులను సల్పి, సామాజికమైన కర్తవ్యకర్మలు నిర్వహించటమే చిత్తశుద్ధికి ప్రధానమైన మార్గము. ఆనందమన్నది కేవలము మనము క్రొత్తగా సంపాదించుకొనేది కాదు. ఆనందము మానవుని స్వరూపము. తనస్వరూపమును తాను సందర్శించటమే మానవుని ప్రధానకర్తవ్యము. తెల్లవారి మొదలు రాత్రి పరుండునంతవరకు పుట్టినది మొదలు గిట్టునంతవరకు యీ ఆనంద నిమిత్తమై మానవుడు అనేక విధములుగా తాపత్రయ పడుతు, అర్జులు చాచుతూ, అనేక విధములుగా దీనిని పొందుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అయితే యింద్రియసంబంధమైన ఆనందమనుభవించుచు యిదియే నిత్యానందము, సత్యానందము అనిభావించి కేవలము ప్రతిబింబానందనిమిత్తమై తాను ప్రాకులాడుతున్నాడు. కానీ యీ ప్రతిబింబానందము నిత్యానందముకానీ, ఆత్మానందముకానీ కానేరదు.

అక్షయానందము, అద్వైతానందము, అతీతానందము అయినటువంటి బ్రహ్మానందమునే మానవుడు నిజముగా అనుభవించవలసినది. ఈ క్షణికమైన భౌతికానందమును అనుభవించుకొలది కోరికలు పెరుగుచే కానీ తరగవు. ఈ కోరికలు పెరిగి పెరిగి తనతో బంధమును కొరపించుకొని అది కేవలము ఒక ఊబిగా మారుతున్నది మానవునికి. ఇలాంటి భౌతికానందముల నిమిత్తమై మానవుడు అనేక విధములైన త్యాగములను పూనుకుంటున్నాడు. మానవుడనగా మనసుకు ఆవలనున్న ఆత్మ. ఈ సత్యాన్ని తాను గుర్తించుకున్నప్పుడు మనసుకు యివతల వున్నటువంటి దేహమును తాను యే మాత్రం విశ్వసించడు. మనసుకు యీవల వున్నటువంటిదే శరీరము. మనసుకు ఆవల వున్నటువంటిదే ఆత్మ. ఆత్మతత్వము నిత్యమైనటువంటిది, అమృతమైనటువంటిది.

చావుపుట్టుక లేనట్టి శాశ్వతుండు
ఆదిమధ్యాంతరహితుడనాదివాడు
తాను చావక పుట్టక చంపబడక
అన్నిటను ఆత్మరూపుడై అమరుచుండు.

ఇట్టి నిత్యసత్యమైన అమృతత్వమును ఆనందింపచేసేటువంటిదే ఆత్మతత్వము. ఇంక దేహము.

మలినపుకంపు రోగముల మ్రగ్గెడు నీ వకగంప జాతసం
చలనము పొందుచుండు భవసాగరమీదగలేని కంపలం
బుల పొది తెమ్మా చూడ మన మెచ్చదలంపగ దేహమింక....

ఇట్టి అనిత్యము, అశాశ్వతము, అసత్యము అయినటువంటి, నీటిబుడగవంటి దేహమును మనము విశ్వసించి నిత్యసత్యనిర్మలమైనటువంటి ఆత్మతత్వాన్ని విస్మరిస్తున్నాము. ఈ కారణంచేతనే మనము ఆనందించవలసినటువంటి ఆనందమునకు ఆత్మానందమునకు అతిదూరమైపోతున్నాము. మేఘములచే కప్పబడిన సూర్యుని వలె, నివురుగప్పిన నిప్పువలె, పొరగప్పిన కంటిదృష్టివలె, పాచికప్పిన నీరువలె, రాగద్వేషములతో కప్పబడినటువంటి యీ చిత్తమునకు ఆత్మానందము యే రీతిగా లభ్యమవుతుంది. మేఘములు కదలిన తరువాతనే సూర్యుని చూడవచ్చును. నివురు వూదిన తక్షణమే మనము నిప్పును చూడవచ్చును. రాగద్వేషములు దూరముగావించుకున్నప్పుడే యీ ఆత్మానందమును అనుభవించవచ్చును. కనుకనే మానవత్వములో నున్నటువంటి దివ్యత్వాన్ని గుర్తించి వర్తించటమే ప్రధానమైన కర్తవ్యము.

మానవుడనగా కేవలము యీ పాంచభౌతికమైనటువంటి దేహమును ధరించినటువంటివాడు కాదు. ఆత్మానందమనేది నిధి నిక్షేపము. లోకములోని నిధినిక్షేపములు అనేక విధములుగా భద్రముగావించి కాపాడుతూ వుంటారు. దీనికి అన్నివిధములైన కాపలాలు పెడతారు. అదేవిధముగనే మానవుని జీవితము యొక్క కర్తవ్యమైనటువంటి ఆనందము అనే నిధినిక్షేపములను యీ అహంకారమనేటువంటి తత్వము కాపాడుతూ వుంటుంది. ఏ నాడు యీ అహంకారమనేటువంటి సర్పమును నిర్మూలముగావింతుమో ఆ నాడే మనకు యీ ఆనందము లభ్యమవుతుంది. అహంకారము వుండినంతవరకు

మనము ఆత్మానందమునకు అతిదూరముగానే వుంటున్నాము. కనుక మానవుడు రాగద్వేషములను దూరమై, అహంకారమును నిర్మూలం చేసి, నిస్వార్థమైనటువంటి కర్తవ్యకర్మలనాచరించటం ప్రధానమైన లక్ష్యము. నిజముగా మానవుడు ఆనందస్వరూపుడు. తాను ఆశించునది ఆనందమే. ఈ సౌఖ్యముతో కూడినటువంటి నిధియీ మానవత్వము. సౌఖ్యాంబుధి అనగా ఆనందసాగరము. తనలోపల, వెలుపల చుట్టు, పైన, క్రింద వున్నదంతా ఆనందమే. ఆనందములో ఓలలాడుతున్న మానవుడు, ఆనందము నిమిత్తమై అఱ్ఱులు చాస్తున్నాడంటే యిది కేవలం జ్ఞానం కాదా. ఆనందం తనయందే వున్నది. తానే అనంత స్వరూపుడు, ఆనందమయుడు అయినప్పటికి యీ క్షుద్రమైన దేహము దానిని భ్రమించటం చేతనే తాను ఆనందాన్ని కోల్పోతున్నాడు.

జీవితగమ్యము దైవాన్ని చేరటమే కాని చావటం కాదు. సముద్రానికి నది అంశము. ఆ నది సముద్రములో చేరినప్పుడే దానికి ఆనందము. ఈ నదికి అంశము చేప. జలాన్ని వదలి ఒక్క క్షణమైనా జీవించలేదు. తల్లికి అంశము బిడ్డ. తల్లిని వదలి బిడ్డ జీవించకలదా. చెట్టుకు అంశం కొమ్మ. చెట్టును విడచి కొమ్మ బ్రతుకలేదు. అదే విధముగా దైవాంశమైన మానవుడు దైవమును విడచి వుండలేడు. కనుక దైవమును చేరే నిమిత్తమే మానవత్వము ప్రాప్తించిందన్న సత్యాన్ని గుర్తించటం అత్యవసరము. దైవాంశమే అందరిలోనూ వున్నదని భగవద్గీత బోధిస్తున్నది. 'అహమాత్మ గుడాకేశ. నేను సర్వజీవుల యందు ఆత్మస్వరూపుడనై వున్నాను అని బోధించాడు కృష్ణుడు.

పశువువలె ప్రకృతికి బానిసయై జీవించటానికి కాదు మానవుడు జన్మించినది. ప్రకృతికి ప్రభువై జీవించాలి. నరుడు నారాయణత్వాన్ని అనుభవించాలి. ప్రతి మానవుడు శివోహమ్ అచ్యుతానందోహమ్, ఆనందోహమ్ అనే అనుభూతిని పొందాలి. కాలసర్పము కాటు వేయక మునుపే జీవిత నౌక మునిగిపోక ముందే యీ సత్యాన్ని మనము గుర్తించి ఆత్మానందాన్ని అనుభవించటానికి ప్రయత్నించాలి.

మోక్షము అనేటువంటిది ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానము కాదు. తన స్వరూపమును తాను గుర్తించుకోటమే మోక్షము. తన స్వస్వరూపాన్ని తాను సందర్శించటమే మోక్షము. తనను తాను గుర్తించుకోటమే మోక్షము. ఇలాంటి సత్యానికి మనము అతిదూరమై, అసత్యానికి సమీపులమై అశాంతిని అనుభవించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. సర్వత్ర వుంటున్నటువంటిది ఆనందమే. మనము నివశించుచున్నది ఆనందమే. మన జీవితమే ఆనందము కానీ అభిమాన మమకారముల చేత కప్పబడి యీ ఆవరణము చేతనే మనము అశాంతిని అనుభవిస్తున్నాము. ఏనాడు యీ ఆవరించుకున్నటువంటి ఆవరణను తొలగించుకుంటామో ఆనాడే సత్యస్వరూపాన్ని గుర్తించటానికి వీలవుతుంది.

రాత్రి మనము గాఢనిద్రననుభవించాము. ఈ గాఢనిద్రలో ఆనందాన్ని అనుభవించాము. ఈ ఆనందము యెక్కడనుంచి వచ్చినది. నిద్రలో యే వస్తువును మనము అనుభవించలేదు. ఏ వస్తువును మనము అందుకోలేదు, చూడలేదు. కానీ యీ ఆనందము యెక్కడినుండి వచ్చినది. ఇది బయటినుండి ప్రవేశించినది కాదు. తనయందున్న ఆ ఆనందమునే అన్నివిధములైన ఆవరణాన్ని త్యజించటంచేత

ఉన్నది రెండు తత్త్వములు. ఒకటి దృక్కు, రెండవది దృశ్యము. ఈ దృక్కు సాక్షీభూతమైన ఆత్మతత్త్వము. దృశ్యము రూపనామములతో కూడిన యీ ప్రకృతి తత్త్వము. దృక్కు చైతన్యము. దృశ్యము జడము. ఈ జడ చైతన్యములు రెండింటిని వేరుగా వించటమే మానవుని యొక్క ప్రధాన కర్తవ్యము. ఈ రెండింటిని విభజించేటువంటి దీనియందే మానవుని తెలివితేటలను వినియోగించాలి. ఈ విభాగయోగాన్ని అనుభవించినవాడే సరియైన సాధకుడు. ఈ రెండింటిని చేర్చటం చేతనే మానవుడు దుఃఖమునకు గురియైపోతున్నాడు. కానీ యీ సత్యాన్ని గుర్తించుకొనలేక మానవుడు అనేక విధములైన అశాంతికి గురి అవుతున్నాడు. కనుక దృక్కు దృశ్యముల భేదాన్ని గుర్తించి దీనిని వేరుపరచటమే ముఖ్యమైన పని. ఎంతకాలమయినా లౌకికమైన భోగభాగ్యములను భవించినప్పటికి యిందులో శాశ్వతమైన, సత్యమైన, నిత్యమైన ఆనందాన్ని మనము అనుభవించలేము. ఇవి అనుభవించుకొలది యివి మనలను మరింత బంధనలోనికి చేర్చుచున్నవే గాని శాంతిసుఖములకే మాత్రము కూడ నోచుకోలేము. అనుభవించేకొలది యీ యింద్రియములు మరింత బలహీన తత్త్వాన్ని పొందుతాయే కాని బలత్వాన్ని యివి పొందటం లేదు. ఒక చిన్న ఉదాహరణము జాలరి ఒక కాలనుకు పోయి గాలం వేస్తుంటాడు. ఆ గాలమునకు కొసలోపల ఒక ముల్లు పెట్టి దానికి ఒక మాంసపు ముక్కను తగిలించి జలములో దానిని వేస్తాడు. కానీ విజ్ఞానము లేని ఆ చేప యీనాడు నాకు గొప్ప ఆహారం లభించదని యెంతో ఆశతో వచ్చి ఆ మాంసమును మ్రింగుతుంది. ఈ మాంసపు ముక్క యెంత ఆనందాన్ని అందించిందో, మరుక్షణం అంత దుఃఖాన్ని అనుభవిస్తుంది. ఆ మాంసపు ముక్కను తినటం చేత ఆ గాలమును తాను అందుకొని ప్రాణం విడుస్తుంది. అదేవిధముగ నే క్షణభంగురమైన యీ యింద్రియ సుఖములకు మనము లోబడి దీనిని యెంతో ఆశగా అనుభవించి తదుపరి యెంతో దుఃఖమును మనము అనుభవిస్తున్నాము. ఇందులో శాశ్వతమైన ఆనందము కానీ, శాశ్వతమైన సుఖముగాని యేనాడు లేదు. 'అనిత్యం అసుఖం లోకమ్' కనుకనే బుద్ధుడు సర్వమ్ దుఃఖమ్ దుఃఖమ్, సర్వమ్ క్షణికమ్ క్షణికం అన్నాడు. ఇలాంటి సత్యాన్ని గుర్తించినవారు ఆనాటి మహారాజులు. సర్వసౌఖ్యములుండినప్పటికి, సర్వసదుపాయములను భవించినప్పటికి, సర్వసంగపరిత్యాగులై పరమాత్ముని ఆనందాన్ని అనుభవించుట నిమిత్తమై అడవులకు ప్రయాణమై వెళ్లారు. త్యాగమనే జపమైన యోగమని వారు విశ్వసిస్తూ వచ్చారు. లేక సర్వము భగవంతుని యొక్క స్వరూపమనే తత్త్వాన్ని మనము అనుభవించినప్పుడు యిట్టి ఆనందమును మనము అనుభవించవచ్చును.

మానవుడు మూడురకములైనటువంటి తత్త్వములను అనుభవించాలి. ఇందులో మూడురకములైన ఆకాశములుంటున్నాయి. మొదటిది భూతాకాశము. రెండవది చిత్తాకాశము. మూడవది చిదాకాశము. భూతాకాశమనగా మనకంటికి కనుపించే యీ భూమండలమంతా, అడవులు, చెట్లు, కొండలు, నదులు యివన్నీ. ఈ భూమండలము యొక్క నిడివి 8000 మైళ్లు వుంటుంది. దీనికంటె పెద్దది సూర్యమండలము. అది 8 లక్షల మైళ్ల నిడివిగా వుంటుంది. దీనికంటె యింకా గొప్పవి నక్షత్రాలంతా వుంటున్నాయి. ఈ నక్షత్రాలు అమితమైన దూరములో వుంటున్నాయి. ఈ నక్షత్రముల నిడివి యింత అంత అని చెప్పుటకు వీలుకాదు. కనుకనే నక్షత్రముల యొక్క కాంతి ఒక్కక్షణములో అనగా కనురెప్పపాటులో 180,160 వేల మైళ్లదూరం పోతుంది. ఇంత ప్రయాణించేసే యీ వెలుతురు

ఇంకా కొన్ని నక్షత్రముల వెలుతురు ఈనాటికి కూడను ఇంకా భూమికి చేరలేకుండా వుంది. ఈ నక్షత్రములు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, భూమి అన్నీ చేరినటువంటిదే ఈ భూతాకాశము. ఇంత భూతాకాశము చిత్తాకాశములో ఇమిడి వుంటున్నది. ఈ చిత్తాకాశమనగా యేమిటి? మనము సందర్శించిన దృశ్యములన్నీ మన చిత్తములో అణుమాత్రముగా నిలచిపోతుంటాయి. ఈ భూతాకాశమంతాయీ చిత్తాకాశములో చిన్నరూపంగా నిలచిపోతుంది. అదే మానసిక తత్త్వము. ఈ మనస్తత్త్వం చిదాకాశములో మరింత చిన్నగా ఇమిడిపోతుంది. ఈ చిదాకాశమే ఆత్మస్వరూపము. ఈ ఆత్మయందే భూతాకాశము, చిత్తాకాశము ఇమిడి వుంటాయి. అనగా సమస్త బ్రహ్మాండమంతాయీ ఆత్మతత్త్వములో ఇమిడి వుండటం చేతనే ఆత్మనే సర్వస్వము అని మనము గుర్తించటానికి వీలవుతుంది.

ఇట్టి ఆత్మానందమును అనుభవించటమే మన ప్రధానమైనటువంటి కర్తవ్యము. మనము ఆనందమయులమై ఆనందాన్ని అనేకవిధముల బయటి ప్రపంచములో వెదకటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. తన దృష్టిని అంతర్ముఖముగా వించుకోవాలి. మన దృష్టి బహిర్ముఖముగా తిరుగుతున్నంత కాలము మనకు ఈ ఆత్మానందము లభ్యము కాదు. కస్తూరి మృగము యేదో కొంత వాసనను గమనించి అడవి అంతా సంచరిస్తుందట కస్తూరి వాసన యెక్కడనుండి వస్తుందని. తిరిగి తిరిగి ఈ కస్తూరి మృగము అలసిపోయింది. ఒక చల్లని ఛాయక్రింద కూర్చొని విశ్రాంతిని పొందాలనుకుంది. అలసిపోటం చేత తన ముక్కును బొడ్డు దగ్గర పెట్టుకొని నిద్రించటానికి ప్రయత్నించింది. తక్షణమే అక్కడనుండి కస్తూరి వాసన ప్రారంభమైంది. క్రమక్రమేణా ఈ వాసన తననుండే వస్తోందని గుర్తించింది. అప్పుడు ఈ మృగము ఇంక యెక్కడా సంచరించకుండా ఒకే స్థానములో నిలచిపోయింది. అదేవిధముగా మానవుడు ఈనాడు ఈ ఆనందమును బాహ్యప్రపంచమందున్నదని ప్రపంచములో సర్వత్ర సంచారం చేస్తున్నాడు. ఏ ఉద్యోగములో నాకు ఆనందము లభిస్తుందో అని ఉద్యోగాల కోసం ప్రాకులాడుతున్నాడు. ఏ వ్యాపారంలో నాకు ఆనందం లభిస్తుందో అని వ్యాపారంలో క్రుంగిపోతున్నాడు. ఏ వ్యవసాయంలో నాకానందం లభిస్తుందో అని వ్యవసాయములో రాత్రింబవళ్లు శ్రమపడిపోతున్నాడు. తన ఆనందము వ్యవసాయంలో లేదు, వ్యాపారంలో లేదు, ఉద్యోగములో లేదు, తన ఆనందం తనయందే వుంటున్నది. కనుక మానవుడు తన దృష్టిని బహిర్ముఖముగా వించుకున్నంతవరకు ఆనందానికి దూరముగానే వుంటాడు. ఏనాడు తన దృష్టిని అంతర్ముఖముగా వించుకుంటాడో ఆనాడే సత్యానందమును అనుభవిస్తాడు. అదే అమరానందము. అదే ఆత్మానందము. అదే అమృతానందము. ఇట్టి ఆనందము నిమిత్తమై మానవుడు చేయవలసిన ప్రయత్నములకు యేమాత్రము సమీపించటం లేదు. లోకసంబంధమైన ఆనందములు క్షణికములని తెలుసు. తెలిసి కూడను తాను గుర్తించుకోటానికి ప్రయత్నించటం లేదు. తన తెలివితేటల్ని బహిర్ముఖముగా అభివృద్ధిగావించుకుంటున్నాడే గాని అంతర్ముఖముగా అభివృద్ధిగావించుకోటం లేదు. కావలసినన్ని పరిశోధనలు సల్పుతున్నాడు. వైజ్ఞానికులు తమ శాస్త్రాలలో బహిర్ముఖమైన పరిశోధనలు సలిపి బహిర్ముఖ సత్యాలనే గుర్తిస్తున్నారు. కాని ఈ పరిశోధనల వల్ల వారికి అంతర్ముఖ ఆనందము వారికి అర్థము కాదు. ఏనాడు ఆత్మానందాన్ని అనుభవించాలని కోరుతాడో అట్టి

మానవుడు కొంతవరకు బహిర్ముఖదృష్టిని అణచుకోటానికి ప్రయత్నించాలి. ఒక్క దైవముతోనే యిట్టి ఆత్మానందము మనకు ప్రాప్తిస్తుందే తప్ప వస్తు వాహనాలలో కాని, విషయములందు కాని, వ్యక్తులయందు కానీ మనకు యే ఆనందము లభించదు.

అట్టి ఆనందము నిమిత్తమై ఆనాటి గోపికలందరు యినేక విధములైన పరితాపములు అనుభవిస్తూ వచ్చారు. 'ఓ దైవమా! నిన్ను వదలి ఒక్క క్షణమైనా మేము వుండలేము. నీ తత్వమే మా తత్వముగా మారిపోవాలి. మా తత్వమే నీ తత్వముగా మారిపోవాలి. సత్యమే తత్వం కావాలి. తత్వమే సత్యం కావాలి.' ఈవిధమైనటువంటి ప్రజ్ఞానదృష్టితో వారు పరిశీలన చేస్తూ వచ్చారు. అట్టి ప్రజ్ఞానమునే బ్రహ్మగా భావిస్తూ వచ్చారు. కనుకనే ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ అనే మహావాక్యములో వున్న సత్యాన్ని యీవిధముగా వారు గుర్తిస్తూ వచ్చారు. ఒక్క క్షణమైనా దైవాన్ని వదలి వుండేటువంటివారు కాదు. దైవం యే రూపము ధరించినా కూడా ఆ రూపానికి సమీపముగా జీవించాలని వారు ఆశించేవారు. సర్వతః పాణిపాదం. భగవంతుడు సర్వస్వరూపుడు సర్వత్ర వుండేటువంటివాడు. ఇలాంటి పరమాత్మని యెక్కడని వారు పరిశోధనలు చేయటం! ఎక్కడ అన్వేషణ జరపటం? అంతా భగవంతుని సంకల్పమే. ఏకోహం బహుస్యాం అని తానే సంకల్పించుకున్నాడు. సర్వరూపములు కూడా తానే. వీటిని సంకల్పించుకున్న అనేకత్వములో వున్నటువంటి యేకత్వమును గుర్తించమనే కర్మ, ఉపాసన, జ్ఞాన మార్గములు అందిస్తూ వచ్చాడు. ఈ మార్గముల ద్వారా అనంతస్వరూపుడైన పరమాత్ముడు యేకస్వరూపుడే అనేటువంటి సత్యాన్ని గుర్తించాలి. ఏకప్రభుకో అనేకనామ్. అంతేకాని యేకత్వమును అనేకత్వముగా భావించరాదు. అనంతత్వాన్ని యేకత్వముగా భావించాలి. అనేకత్వాన్ని యేకత్వముగా భావించాలి.

మానవుడు క్షణక్షణమునకు సందేహములలో మునిగిపోతున్నాడు. భేదములతో బాధలతో నిండి వుంటున్నాడు. ఎక్కడ చూచినా భేదము. కులభేదము, మతభేదము, లింగభేదము, జాతిభేదము, వర్ణభేదము అన్నీ భేదములే. యుద్ధభయము, అధికభయము, ఆస్తిభయము సర్వమూ భయమే. అనావృష్టితో భయము, కరువుకాటకాలతో భయము. ఈ భయము, భేదము యీ రెండూ మానవుని బంధిస్తున్నాయి. ఈ భయములు, భేదములు పోవాలనుకున్నప్పుడు క్రమక్రమేణా త్యాగాన్ని మనము అవలంబించాలి. త్యాగము చేతనే భయము, భేదము నిర్మూలమవుతాయి. త్యాగమనగా యేమిటి? కేవలము ఇల్లువాకిలి వదలిపెట్టటము, కుటుంబాలను వదలిపెట్టటము, అరణ్యాలను పోవటము యిది కాదు త్యాగము. మానవత్వములో వున్న భేదభావము మనం దూరం చెయ్యాలి.

భావమందు దుష్టభావము వీడుటే
త్యాగమగును అదియె యోగమగును.
ఆస్తి ఆలి వీడి అడవికేగుట కాదు.

ఇలాంటి దుష్టభావములను వదలటమే నిజమైన త్యాగము. 'సర్వకర్మ భగవత్ప్రీత్యర్థమ్' అనేటువంటి సత్యములో మనము ప్రవేశించాలి. ఈనాడు మానవజాతి లౌకికంగా, భౌతికంగా యెంతో అభివృద్ధి గాంచినది. కానీ నైతికంగా చూస్తే క్షుద్ర విమర్శలు, సంకుచితమైన భావములు మితిమీరిపోతున్నాయి. ఏది చూసినా, యేది చేసినా, యేది చెప్పినా, యేది అనుభవించినా స్వార్థం, స్వార్థం, స్వార్థం స్వార్థముచేతిలో

కటుబాన్నై జీవిస్తున్నారు మానవుడు. ఈస్వార్థము, స్వప్రయోజనము అనే సంకెళ్లను యెనాడు మనము త్రెంచి వేదమో ఆనాడే మనకు ఆనందము ప్రాప్తిస్తుంది. ఈస్వార్థమనేటువంటి దానిని మనము పరార్థముగా మార్చు కోవాలి. సర్వము భగవంతుని కర్మగా మనము విశ్వసించాలి. ఆనందమునందే జీవించుచున్నామనే భావము మనము అభివృద్ధిగావించుకోవాలి. దుఃఖము. దుఃఖము దుఃఖమునకు రూపమేమిటి? మన భ్రాంతులయొక్క వికల్పమే. దుఃఖమునకు రూపము లేదు. తాను వాంఛించినది లభించకుండాపోవటమే దుఃఖమునకు కారణము. ఈ వాంఛలకు కారణమేమిటి? ఈ వాంఛలంతా జగత్స్వరూపమైనటువంటి భ్రాంతులే. భ్రాంతులకు అతీతమైనటువంటి స్థితిలో మనము ప్రవేశించాలి. భ్రాంతులు గుణములచే లభించినటువంటివి. గుణాతీతుడు భగవంతుడు. అట్టిస్థాయిని మనము చేరినప్పుడే యీ భ్రమలన్ని బ్రహ్మమయముగా మారిపోతాయి.

ఆనాటి గోపికల యొక్క భ్రాంతులన్ని కేవలం ఒక్క కృష్ణభ్రాంతి తప్ప అన్యభ్రాంతి వారికి లేదు. వారు యేం చదువులు చదవలేదు. ఏ వేదశాస్త్ర యితిహాస పురాణములు పఠించలేదు. ఏ యజ్ఞయాగాది క్రతువులు ఆచరించలేదు. నిర్మలమైనటువంటి ప్రేమ. నిస్వార్థమైనటువంటి సేవ. ఆ ప్రేమ ఒక్కటే చాలు. అదే అనన్యప్రేమ. దీనినే పరమభక్తి దానినే సాధ్యభక్తి అని చెప్పుకోవచ్చు. ప్రేమ యెక్కడవుండునో అక్కడ శ్రద్ధవుంటుంది. ఎక్కడ శ్రద్ధవుండునో అక్కడ జ్ఞానమేర్పడుతుంది 'శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానమ్'. ఎక్కడ జ్ఞానమో అక్కడ సాధన. ఎక్కడ సాధనో అక్కడే సాధ్యము. ఆ సాధ్యమే పరమభక్తి. ఆ పరమభక్తే అనన్య భక్తి. ఇదే నిజమైనటువంటి త్యాగము. తన దేహభ్రాంతులు కానీ, మనోవాంఛలు కానీ యేకమైనటువంటి స్వరూపము కృష్ణుడే.

ఈనాడు మనకు కలియుగములో కావలసినటువంటిది నామము, దానము. నామము దానము రెండే మనకు ప్రధానమైనటువంటివి. ఏ నామము? ఏ దానము? దానమంటే నామము పెట్టటం కాదు. దానమంటే అన్నదానము. నామమంటే భగవన్నామము. కారణం యేమిటి? అన్నం బ్రహ్మ. ఆ బ్రహ్మ తత్వాన్ని యీ రూపములో మనము అనుభవించాలి. నామంలో నామిని మనం దర్శించాలి. ఇక్కడ జడ చైతన్య ములు రెండు నామి, నామములుగా వుంటున్నాయి. ఇవే క్షేత్రజ్ఞ, క్షేత్రములుగా రూపొందుతున్నాయి. ఇవియే ఆత్మ అనాత్మగా రూపొందుతున్నాయి. దీనినే దేహి దేహములని పిలువబడుతున్నాయి. ఇవియే శరీరము శరీరి అనికూడను పిలువబడుతున్నాయి. అనగా ఒకటి చైతన్యము మరొకటి జడము. ఈ జడ చైతన్యము లను విభాగము గావించటమే మనయొక్క ప్రధాన సాధన కాక రెండింటిని యేకత్వముగావించటమే ప్రధానమైన సాధన. అందులో మనం యేకమైనప్పుడే యీ దివ్యత్వాన్ని మనము అనుభవిస్తాము.

ప్రేమస్వరూపులారా! ప్రేమచేతనే పరమాత్మను పొందుటకు ప్రయత్నించాలి. ఈ ప్రేమ తప్ప అన్యమార్గములో లేశమాత్రము మనము భగవంతుని పొందలేము. తపములు చేయవచ్చును. ఇది కేవలం ఒక విధమైన సత్కర్మగా భావించవచ్చు. ఇంక యజ్ఞయాగాది క్రతువులంతా ఆచరించ వచ్చు. తద్వారా చిత్తశుద్ధి కలుగవచ్చును. చిత్తస్యశుద్ధయే కర్మణః. ఈ కర్మలద్వారా చిత్తశుద్ధి కలుగవచ్చు తద్వారా మనము స్వర్గాన్ని పొందవచ్చు. 'క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి'. తిరిగి ఆ యొక్క పుణ్యఫల

మనసెంచినంతనే తిరిగి మర్త్యలోకమునకు రావలసినదే. ఇవి కేవలం తాత్కాలిక సుఖాలను కోరే మనము ఆచరిస్తున్నాము. ప్రేమ ఒక్కటి మాత్రమే డైరెక్టుగా భగవంతుని చేరుస్తుంది. సర్వులనూ మనము ప్రేమగా చూడాలి. సర్వులయందు వున్న ప్రేమస్వరూపాన్ని మనము దర్శించాలి. ప్రేమలేని మానవుడు జగత్తులో కానరాడు. ప్రేమకు యెన్ని రూపములో, యెన్ని నామములో పెట్టవచ్చు. కానీ ప్రేమ ఒక్కటే. ఇట్టి ప్రేమను పొందటానికి మూడు మాత్రం ఆటంకములు వస్తున్నాయి. ఆ శత్రువులెవరు? కామ, క్రోధ, లోభములు. ఈ కామక్రోధలోభములు పరమ శత్రువులుగా రూపొంది సాధకుని అన్నివిధములా బంధిస్తున్నాయి. ఈ మూటింటి సంహారనిమిత్తమే రామాయణ, భారత, భాగవతములు యీ మూడు తయారైనవి. రామాయణములో రావణుడు కామముగా రూపొందుతూ వచ్చాడు. ఈ కామము చేతనే తనకు తాను, తనయొక్క వంశమును నాశనము గావించుకున్నాడు. కామం పెరిగి పెనవేసుకొని ఉరిగా మారిపోయింది యీ రావణునికి. తన వంశమునే నాశనము చేసుకున్నాడు. తన జాతిని భగ్నం చేసుకున్నాడు. ఇది రామాయణములో మనము గుర్తించవలసినటువంటి ప్రధానమైన అంశము.

భాగవతంలో హిరణ్యాక్షుడు, హిరణ్యకశిపుడు కేవలం ద్వేషముతో జీవిస్తూ వచ్చారు. హిరణ్యకశిపుడు హరిద్వేషి. ఈ క్రోధము మండిపోయేటువంటిది. కానీ హిరణ్యకశిపుడు యెలాంటివాడు. ఈనాటి వైజ్ఞానికుల లోపల మితిమీరిన శక్తి కలిగినటువంటివాడు. సర్వత్ర పరిశోధనలు గావించాడు. పంచభూతములను హస్తమునందు వశము చేసుకున్నాడు. భగవంతుడు యెక్కడ యెక్కడ అని సముద్రము తాగాలించాడు. చేపవలె జలములో సంచరించాడు. పక్షివలె ఆకాశములో యెగురుతూ వెళ్లాడు. ఎన్ని శక్తులు సంపాదించి ప్రయోజనమేమిటి? ఇవన్నీ భౌతిక శక్తులే. దైవాన్ని మరచిన తరువాత యెన్ని వుండి యేమి ప్రయోజనము. Hero becomes Zero if he forgets God. దైవాన్ని మరచినటువంటి శక్తులు యెన్ని సంపాదించి ప్రయోజనమేమిటి? దైవాన్ని మరచటంచేతనే క్రోధము మితిమీరిపోయింది. ఈ క్రోధము కలిగినటువంటివానికి అన్నీ కష్టములు నష్టములే; నిందలే నిష్ఠూరములే. సమాజములో మంచి పేరు యేమాత్రము పొందలేరు. కన్నకొడుకుగాని, కట్టుకొన్న భార్యగాని తానువిరోధిగానే మారుతాడు.

కోపము కలిగిన వానికి — తన కలిమి భంగపుచ్చును
ఏ పనియు ఫలింపకుండు యెగ్గులు కల్గున్ — తనకున్ గల గౌరవంబు దగ్ధము చేయున్
పాపపు పనులను చేయుచు — తనవారల కెడు చేయును
భపాప్మని పించుకొనుట చేకురు సుమీ. — జనులకు కోపంబు వలన సర్వము చెడున్.

కనుకనే హిరణ్యకశిపుడు కట్టకడపటికి తన కన్నకుమారుడనే టువంటి ప్రేమ కూడా లేకుండా కుమారుని నానా అవస్థలు పెట్టాడు. భాగవతము లోపల క్రోధమునకు హిరణ్యకశిపుడు ప్రతీక.

భారతములో మహాలోభి దుర్యోధనుడు. హక్కు కలిగినటువంటివారికి బాధ్యత వుండినటువంటివారికి యేమాత్రం అవకాశము అందించలేదు. పాండవులు ధర్మమూర్తులైనప్పటికి సూదిమొన మోపే స్థలంకూడా యివ్వనని లోభిగా మారిపోయాడు. తనది కాదు అన్నదానిని తాను అను

526028709

భవించాలని ప్రయత్నించాడు. తనది కానటువంటి దానిని ఆశించి అనుభవించటానికి ప్రయత్నించేవాడు దొంగ అన్నారు. దొంగతనం ప్రభుత్వముగానీ, శాస్త్రముగానీ నిషేధించింది. కారణమేమిటి? తనది కానటువంటి దానిని తాను ఆశిస్తున్నాడు. తనది కానటువంటి దానిని పొందాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కనుకనే దుర్యోధనుడు అన్నివిధములా పరాభవము పొందాడు. ఏ కించిత్ మాత్రము ఇతరులకు ఇచ్చి పుచ్చుకునేటువంటి విశాలభావము కోల్పోయాడు. లోభివానిని లోకములోపల అడగటానికి ప్రయత్నిస్తే దానివల్ల ఏమి ప్రయోజనము వుండదు. ఇలాంటి లోభత్వమును అనుభవించటంచేతనే దుర్యోధనుడు తన జీవితాన్ని తనవంశాన్ని నాశనము చేసుకున్నాడు.

రామాయణములో కామము, భాగవతములో క్రోధము భారతములో లోభము ఈ మూడింటిని ఈ మూడు పురాణములు చక్కగా ప్రబోధిస్తూ వచ్చాయి. ఈనాడు కలియుగములోపల ఈ మూడు కూడను కలిగినటువంటి మానవుడుగా తయారవుతున్నాడు. రామాయణములోని కామము వీనియందు ఇమిడివుంటున్నది. భాగవతమునందు క్రోధము వీనియందు ఇమిడివుంటున్నది. భారతములోని లోభత్వము నిండివుంటున్నది. ఏదో ఒక్కొక్క గుణము వుండుటంచేతనే ఆ వ్యక్తి అంతా పతమారిపోగా, ఈ మానవునియందు మూడు గుణములు నిండివుండటంచేత మానవుడు ఇంకా హీనస్థితికి దిగజారిపోతాడు. ఈ సర్వదుర్గుణములు ఒక్క సర్వేశ్వరనామముతోనే మనము పరిహారముగావించుకోవచ్చు.

ఈనాడు శివరాత్రి. శివరాత్రి అనగా మంగళకరమైనరాత్రి. రాత్రి అనగా చీకటితో కూడినటువంటిది. కానీ ఈనాడు శివరాత్రి. మంగళకరమైనటువంటి దీనితో కూడినటువంటిది. చంద్రమా మనసో జాతః. చక్షోః సూర్యో అజాయత. మనసుకు, చంద్రునికి సన్నిహితసంబంధముంటున్నది. ఈనాడు చతుర్దశి. చంద్రునికి పదహారుకళలు. మానవుని మనసుకు కూడను పదహారు కళలు. ఈనాడు పదహైదుకళలను పూర్తిగా దాటి ఒక్క కళయందు మాత్రమే వుంటున్నాడు. మనకు అతిసమీపములో వుంటున్నాడు మనసన్నిధిని చేరటానికి. దైవత్వానికి అతిసమీపములో వుండినటువంటి మానవత్వము చిత్తశుద్ధితో భగవంతుని నామస్మరణ చేస్తే అతిశీఘ్రముగా మనము ధన్యులమవుతాము. ఈనాడు యే ఇతర చింతలకు అవకాశము ఇవ్వక దైవచింతనయందే కాలము సద్వినియోగము చేసుకోటం అత్యవసరము. అమూల్యమైన కాలమును అరక్షణము కూడను మనము వృథా చేయరాదు. కాలము క్షణక్షణమునకు కరగిపోతున్నది. ఐసుగడ్డవలె. ఓటుపడిన కుండలోపల నీరుకారిపోయినట్లు మన ఆయుఃప్రవాహము తరిగిపోతున్నది. ఇలాంటి పరిస్థితిలో మనము ఇంకా ఏదో ఎప్పుడో చేస్తామని కాలము వ్యర్థము చేయటానికి ప్రయత్నించరాదు. ఇలాంటి సదవకాశము మనము అనుభవించుతూ నిరంతరము ఆనందముతో మనము ప్రయత్నపూర్వకముగా సాధించాలి.

పూర్ణచంద్ర
శివరాత్రి.